

Posudek habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Filozofická
Obor Česká literatura

Uchazeč PaedDr. Ivo Harák, Ph.D.
Pracoviště Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Habilitační práce Básník Josef Suchý

Oponentka dr hab. Joanna Czaplińska, prof. UO
Pracoviště Opolská univerzita, Polsko

Ve své habilitační monografii *Básník Josef Suchý* se PaedDr. Ivo Harák, Ph.D. zaměřil na tvorbu Josefa Suchého, básníka s křesťanskými kořeny a tím po dlouhou dobu do roku 1989 opomíjeného nebo marginalizovaného v badatelském úsilí literárních vědců. Habilitantův spis, v němž je prezentována celá tvůrčí cesta Josefa Suchého, je prvním pokusem o celistvý pohled na spisovatelovo dílo, a tím i přínosem pro bohemistickou literárněvědnou obec.

Monografie je rozdělená do 13 kapitol, doplněných Seznamem použité literatury, anglickým resumé a jmenný rejstříkem. Habilitant se rozhodl prezentovat Suchého dílo chronologicky a soustředit se především na spisovatelovou tvorbu, životopisné údaje jsou uváděny jen v souvislosti s vznikajícími a vydávanými díly. Představovaná díla Habilitant velice pečlivě rozebírá a tyto analýzy jsou zároveň potvrzením erudovanosti a důkladné znalosti principů poetiky. Ve svých interpretacích Habilitant uvádí tvorbu Suchého v širším literárním kontextu, odkazuje k inspiracím spisovatele tvorbou Jana Čepa, zvláště jeho myšlenkou dvojího domova, ale navazuje i na další katolické básníky, např. Jakuba Demla nebo Jana Zahradníčka. Habilitant je schopen uvažování jak analytického – což dokazuje v kapitolách věnovaných jednotlivým sbírkám básní nebo románům, které jsou podrobeny rozboru (zvláštní pozornost si zaslouží především pokus o nalezení interpretačních klíčů k románu *Šarlat na sněhu*) – tak syntetického, což je dokázáno zvláště v 10. kapitole Možnosti a meze mýtu, v níž se na tvorbu Josefa Suchého podíval jako na celek, propojený myšlenkami a motivy prostupujícími celou spisovatelovou tvorbu. Ve svých úvahách Habilitant vychází především z křesťanských základů,

konstituovaných biblí a tvorbou dalších katolických autorů, což je přirozenou metodou uvažování o dílech spisovatelů, jejichž umění bylo výsledkem hlubokých náboženských citů. Pozdvihuje také úlohu přírodních motivů, prostupujících tvorbu Suchého, a shrnuje to slovy, s nimiž nelze polemizovat: „Josef Suchý je znám především jako básník přírodnělyrických textů s existenciálním přesahem směrem k reflexi duchovního zakotvení člověka ve světě“ (s. 86).

I přes skutečnost, že Habilitantovu monografii oceňuji velmi vysoko, nejsem schopná přehlednou některé její nedostatky. První se týká titulu monografie – *Básník Josef Suchý*, ačkoliv PaedDr. Ivo Harák, Ph.D. pojednává i o prózách Suchého – *Eliášovo světlo*, *Dům u jitrního proutí*, *Katka má starosti*, *Starosti s Katkou*, *Šarlat na sněhu*. Tím se název monografie stává zavádějící, leda že bychom označení „básník“ chápali metaforicky, jako umělce pracujícího se slovem a ze slov stavějícího nové fikční světy, ovšem v kolokviálním pojetí je toto označení asociováno jedině s tvůrcem básní, nikoliv próz. Má další námitka se týká struktury monografie. V mnoha případech se Habilitant o jednotlivých kapitolách vyjadřuje jako o samostatných „studiích“, nikoliv kapitolách celistvé knihy, což ústí do několikerého opakování stejných, především životopisných údajů (jako např. práce Suchého v nakladatelství Blok, která je zmínována nejméně čtyřikrát). Chybí propojenost mezi jednotlivými kapitolami/studiiemi, která by přispěla k plynulosti narace. Postrádám také plnou bibliografii děl Suchého, včetně jim pořizovaných překladů, která by měla být přirozenou součástí každé monografie věnované jednomu autorovi. Nejsem sice příznivkyní přebytku faktografických údajů, nicméně nelze přehlednout, že právě data a fakta plní přirozeně organizační funkci ve veškerých monografických opusech.

Je pro mě rovněž nepochopitelné odkazování (v 1. kapitole) k Habilitantově monografii o Zdeňku Rotreklovi jako zdroji informací o literárním kontextu díla Josefa Suchého – tyto dvě monografie, ač pojednávají o spisovatelích žijících ve stejné době a i s podobnými životními osudy, jsou samostatnými knihami a pro čtenáře neznalého monografie *Básník a jeho čas* širší popis situace, v jaké žili a tvořili katoličtí spisovatelé v letech 1948-1989 rozhodně bude chybět. Podle mě v monografii chybí také závěr Habilitantových úvah – místo, neb spíše – kromě nostalgické vzpomínky na osobní setkání s Josefem Suchým a jeho chotí bych očekávala shrnutí badatelových reflexí, jakéhosi resumé, syntetizujícího Habilitantovo rozjímání.

Konstatace o možná nepříliš početných, ale přítomných v monografii překlepech (včetně „summury“ místo „summary“ v Obsahu) není námitkou určenou Habilitantovi, ovšem jako editorka časopisu takovéto chyby nemohu přehlednout.

Tyto kritické námitky ovšem nemají vliv na můj jednoznačný názor na Habilitantovu monografii, která je významným přínosem pro českou literárněvědnou bohemistiku, a práce *Básník Josef Suchý* PaedDr. Iva Haráka, Ph.D., splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v oboru Česká literatura.

Opole, 6.5.2016

Dr hab. Joanna Czaplínska, prof. UO